

Prva javna sv. misa za pobijene hercegovačke franjevce

PIŠE: FRA VENDELIN
KARAČIĆ

Godine 1962. prvi je put s oltara naviještena sveta misa za fratre pobijene

tijekom i nakon Drugoga svjetskoga rata. Sveta je misa služena u troje: fra Blago Karačić bio je celebrant, đakon je bio fra Zlatko Sivrić, subđakon fra Kamilo Milas. Kod katafalka fra Blago

je zaplakao, a onda i čitava crkva. To je pomoglo da fra Blago doskora završi u tamnici.

Ovo je izjavio fra Kamilo Milas pred mnohom u Čitluku 2. veljače 1994. ✍

Marijanska godina na Širokom Brijegu 1971.*

FRA RUFIN ŠILIĆ, PROVINCIJAL

20. VI.

Otvaranje Marijanske godine na Širokom Brijegu

Program:

1. Okupljanje vjernika u Klanцу. Sveti obredi početi će u 9 sati pjesmom »Čuj nas, Majko«; kratak nagovor (smisao hodočašća) i zborna molitva.
2. Formiranje procesije i polazak prema svetištu. Putem se moli krunica. Iza svakog desetka jedna Gospina pjesma.
3. Na ulazu u crkveno dvorište vjernicima dolazi u susret svećenik s ministrantima. Zajedno prosljede do crkvenih vrata. Zborna deklamacija. Pozdravni govor.
4. Ulazak u crkvu s pjesmom »Zdravo Djevo«.
5. a.) Svečano unošenje kipa u crkvu.
b.) Pjevanje Gospinih litanija; obilaženje oko kipa i početak ispovijedanja.
6. U 11 sati misa i propovijed (propovijeda o. Provincijal).
7. Zahvalnica (Tebe Boga hvalimo).
8. Ispraćaj hodočasnika.

Sakupila se cijela širokobriješka krajina. Mjesna milicija regulirala je saobraćaj. U Klanću hodočasnike je pozdravio o. Leonardo Oreč. Iz Klanca penjale su se s pjesmom i molitvom uz Brijeg župe: Široki Brijeg, Crnač, Izbično, Kočerin, M. Gradac i Rasno. Pružila se duga po-

PROCESIJA IZ
KLANCA PREMA
SAMOSTANSKOJ CRKVI

vorka. Prvi su stizali pred crkvu, a zadnji su tek polazili iz Klanca. Računa se da je bilo prisutno oko 12.000 vjernika. Hodočasnici su prošli kroz bijeli špalir prvopričesnika. U iščekivanju hodočasnika predstavnici pojedinih župa mole desetke ružarja. Pjevaju se Gos-

pine litanije. U ime Provincije i svetišta hodočasnike pozdravlja provincijal her. provincije o. fra Rufin Šilić. Svijet se ispovijeda u crkvi i pred crkvom. Svečanu misu pod hrastom sa svojom subraćom slavio je o. Provincijal. Propovijedao je o Gospi i Širokom Brijegu.

* Tekst donosimo u izvorniku. Ispravljene su samo očite pogreške.

21. VI.

Asfaltiran i zadnji dio puta između Klanca i svetišta. Dio asfaltiranja puta koji ide za svetište i pred samostan završen je prije nekoliko dana. Troškove snosi samostan i crkva. Dali smo učešće i za asfaltiranje zajedničkog puta od Klanca do Brijega.

25. VI.

Stigle su nam iz Rima hodočasničke spomen medaljice. Donio ih je fra Zdenko Karačić, koji je studirao u Rimu.

27. VI.

Došli hodočasnici iz Donje Bekije: Drinovci, Gorica-Sovići, Grude, Ružići, Tihaljina. Došli su s 21 autobusom i u osobnim automobilima. Najviše hodočasnika bilo je iz Gorice i Sovića. Dio hodočasnika došao je pješice prije podne. Ukupno ih je bilo oko 1.500. K njima su se pridružili pobožni i radoznali

Širokobriježani. U Klanclu skupljanje. Pozdravio ih je o. Vendelin Karačić, širokobriješki župnik. Išli su u procesiji moleći i pjevajući prema svetištu. Ususret hodočasnici na kapiju su izašla braća klerici sa zastavama širokobriješke Gospe i papinske. Ispred crkvenih vrata hodočasnike je pozdravio

fra Stanko Vasilj – u ime svetišta i Provincije. Skoro svi hodočasnici pristupili su na sv. ispovijed i pričest. Zbog kiše sv. misa bila je u crkvi. Bilo je prisutno 3.500 – 4.000. fra Stanko Vasilj koncelebrirao je s prisutnim župnicima iz Bekije. Bekijaši su donijeli Gospi darove – cvijeće i svijeće.

1. VII.

Provincijal fra Rufin Šilić saopćio je službenu odluku proširenog definitoria o hodočašću Provincije na Široki Brijeg u glasniku Provincije Mir i dobro (1971/3), »Prošireni definitorijski donio je odluku da na 1. srpnja 1971. sva braća ove Provincije naprave jedno pokorničko hodočašće na Široki Brijeg.

Dan uoči toga hodočašća neka svatko posti i to onako kako su to činili naši stari, t. j. o kruhu i vodi. Na sami dan neka svi dođu pješice na Široki Brijeg. Oni iz velike daljine neka barem negdje napomol Širokog Brijega iziđu iz vozila i pješice. Starci i bolesnici neka ne dovode u opasnost svoje zdravlje. Toga dana bit će zajednička koncelebracija čitave Provincije. Održat ćemo i duhovnu obnovu za mjesec lipanj.

Braća koja imaju kakve nedoumice s obzirom na to hodočašće neka to neka-ko saopće o. Provincijalu.»

Program hodočašća na vrijeme je predan svoj braći.

Program:

30. lipnja strogi post i nemrs po starom hercegovačkom običaju, po mogućnosti o kruhu i vodi.

A 1. srpnja – Procesija iz Klanca

Dolazak na Široki Brijeg po mogućnosti pješice. Do 9.00 sati okupljanje u Klanclu. U 9.00 sati polazak iz Klanca u procesiju. Putem se moli slavna krunica

PROVINCIJAL FRA
RUFIN ŠILIĆ GOVORI
OKUPLJENOJ BRAĆI

i pjevaju Gospine pjesme. Na vratima svetišta samostanska obitelj i braća koja su došla vozilima dočekuju procesiju. Gvardijan pozdravlja. Ulazak u crkvu s pjesmom »Zdravo djevo«.

B Bogoslužje riječi – Gospa i franj. bratstvo u Hercegovini.

C Koncelebracija Provincije u 12.00 sati.

D Agapa kod kolibe graditelja samostana na Spaši. Samostan Široki Brijeg, pripremio je meso i kruh, a ostali drugo.

E Molitveno-komemorativna procesija: Naša povijest s Gospom na Širo-

kom Brijegu – 14.00 s ... (Prijenos relikvija pokojnih fratarata iz skloništa u bašči u crkvu i stavljanje istih pod oltar sv. Franje).

Procesiju od 129 fratarata iz Klanca predvodio je provincijal fra Rufin Šilić. Bio je to veličanstven i neponovljiv prizor. Širokobriješka braća – čuvari svetišta – sačekali su ih u svetištu skupljeni oko zavjetnog kipa Širokobriješke Gospe. Dirljivo je bilo promatrati kako fratri samostana skupa s Gospom dočekuju braću cijele Provincije. Gvardijan fra Jozo Pejić pozdravio je Provincijala

i svu braću. Provincijalu je predao prvo zvonce u širokobriješkom samostanu, kronicu i popis novaka. Braća redom

od ganuća plaču.

– Provincijal fra Rufin Šilić napisat će na slijedećoj stranici o hodočašću

nekoliko rečenica i potpisati se, a zatim će se potpisati ostala braća koji budu na skupu.

1. VII. 1971.

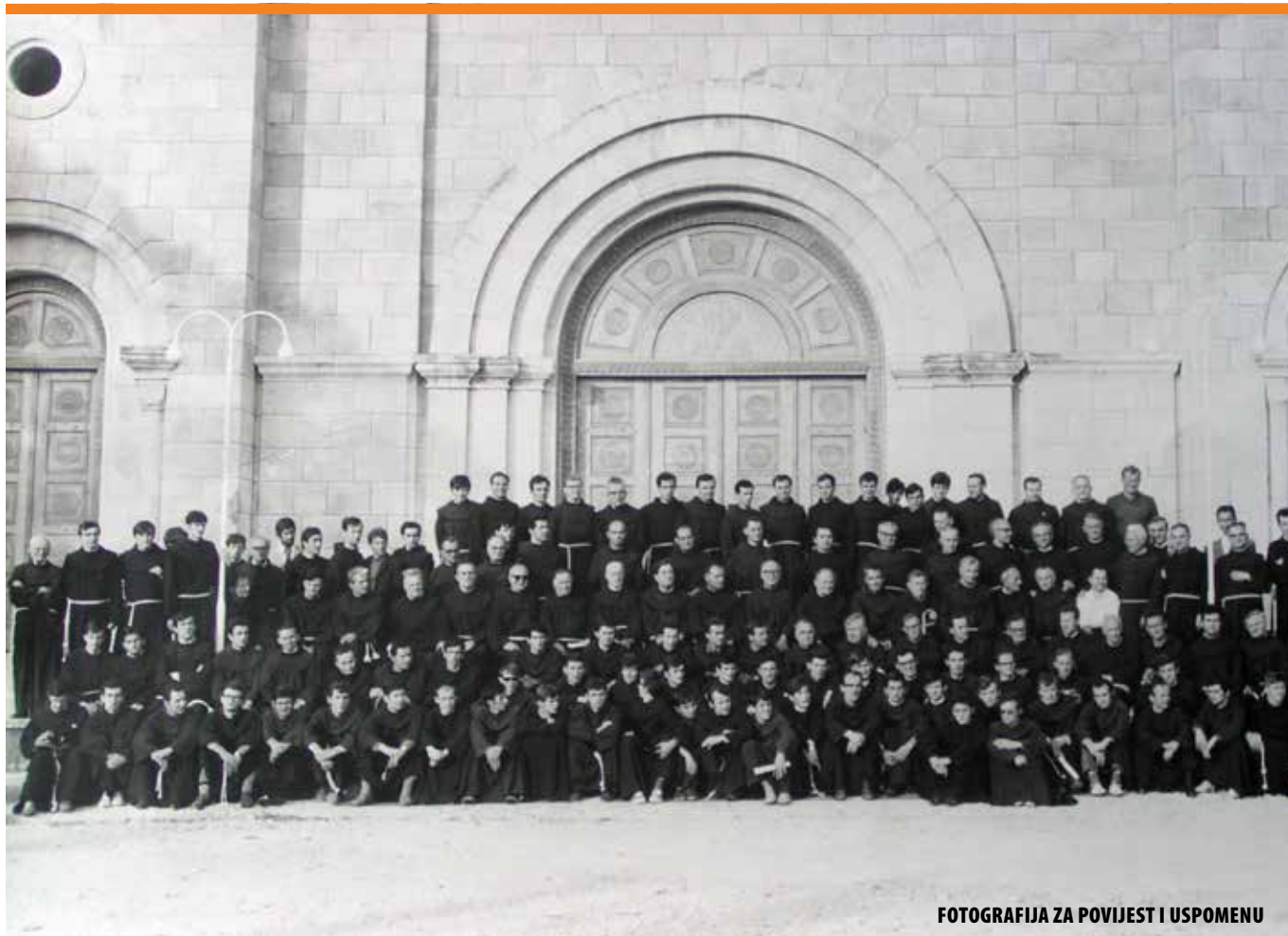
Hodočašće Provincije u Marijinoj Godini. Postili smo jučer o kruhu i vodi. Danas smo pješačili i zatim molili, a u podne koncelebrirali »pro bono

Provinciae«: 78 nas u koncelebraciji.

Izveli smo pokornički program. Sret-ni i mi, a vjerojatno i naša nebeska Majka. Dočekani bratski od braće na Š.

Brijegu.

Zahvalni našim starim ocima, sjedi-njeni u ljubavi i s vedrim pogledom u budućnost.

FOTOGRAFIJA ZA POVIJEST I USPOMENU

1. fra Vinko Dragičević, župnik u Klobuku	9. fra Zdenko Galić – župnik u Veljacija	16. fra Ivo Bagarić, kat. u Š. Brijegu
2. fra Jakov Lovrić, župnik iz Tihaljine	10. fra Ante Kutleša – kapelan, Konjic	17. fra Zrinko Čuvalo, župnik, Čerin
3. fra Ivan Boras, župnik Slano – vikar u samostanu	11. fra Karlo Lovrić, ex kapelan na Humcu	18. fra Rajko Radišić, prof. Split
4. fra Eugen Tomić, župnik u Posušju	12. fra Stanko Vasilj, kapelan sestara u B. Polju	19. fra Bonicije Rupčić, prov. vikar iz Mostara
5. fra Leonard Oreč – Humac, učitelj novaka	13. fra Martin Planinić, kapelan u Duvnu	20. fra Luka Sušac, župnik u Vitini
6. fra Veselko Sesar, župnik u Gorici	14. fra Lovro Babić, u mirovini u Mostaru	21. fra Alfonz Jukić, duh. pomoćnik – Mostar
7. fra Leo Radišić – župnik u Šujici	15. fra Dobroslav Begić, župnik u Mostaru	22. fra Viktor Kosir, kapelan u Mostaru
8. fra Vladimir Kozina – župnik, Bukovica		23. o. Andrija Šoljić, Veljaci
		24. fra Bogomir Zlopaša, župnik u Kongori

25. fra Vitomir Musa, kapelan u Drinovcima
26. fra Alojzije Sesar, župnik u Jablanci
27. fra Marinko Jelić, Široki Brijeg
28. fra Tihomir Kutle, duh. pomoćnik / Kongora
29. fra Ante Leko, kapelan u Mostaru
30. fra Pile Sivrić, gvardijan u Mostaru
31. fra Pio Nuić, Mostar – inženjer
32. fra Berislav Kutle, kapelan u Bukovici
33. fra Mićo Pinjuh, stud. bogosl., III. tečaj
34. fra Bosiljko Vukojević, Zagreb
35. fra Umberto Lončar, župnik u Posuškom Gracu
36. fra Radovan Petrović, župnik u Međugorju
37. fra Petar Vlašić, župnik u Rasnu
38. fra Ivan Kvesić, župnik u Seonici – Duvno
39. fra Mariofil Perić, župnik Ponikve
40. fra Kamilo Milas, župnik Blagaj
41. fra Teofil Leko, župa Izbično
42. o. Ivan Bebek, kapelan na Širokom Brijegu
43. fra Ante Kozina, župnik Potočani – prov. »Bosna Srebrena«
44. fra Rade Dragičević, župnik Roško Polje
45. fra Zdravko Zovko, kapelan Kočerin
46. fra Žarko Ilić, župnik u Drinovcima
47. fra Ivan Ivanković, novak
48. fra Stojan Zrno, novak
49. fra Mladen Hrkać, novak
50. fra Ilija Rozić, novak
51. fra Mladen Luburić, 2. tečaj, Sarajevo
52. fra Zlatko Ćorić
53. fra Slavko Antunović, novak
54. fra Mate Dragičević, I. tečaj bogoslovije u Sarajevu
55. fra Ivica Vego, novak
56. fra Alojzije Bošnjak, župnik Rakitana
57. fra Ante Tomas, novica – Humac
58. fra Srećko Granić, župnik Ploča, nekad najmlađi prof. naše gimn.
59. fra Andrija Nikić, kapelan u Mostaru
60. fra Ilija Šaravanja, 2. tečaj (bogoslov u Sarajevu – Nedžarići)
61. fra Ante Šaravanja, 1. tečaj bogoslovije u Sarajevu
62. fra Petar Krsić, župnik na Kočerinu
63. fra Ivan Matijašević, kapelan Viti na
64. fra Marinko Bošnjak, drugi tečaj bogoslovije u Sarajevu
65. fra Velimir Mandić, drugi tečaj bogoslovije u Sarajevu
66. fra Skender Majić, drugi tečaj bogoslovije u Sarajevu
67. fra Ante Bašić, I. tečaj Sarajevo
68. fra Vendelin Karačić, vikar i župnik na Širokom Brijegu
69. fra Jerko Penava, klerik
70. fra Veselko Grubišić, klerik – Zadar
71. fra Mate Puljić, klerik (II. tečaj – Sarajevo)
72. fra Josip Jolić, klerik (III. tečaj – Sarajevo)
73. o. fra Velimir Šimić, penzioner – Široki Brijeg
74. fra Marijan Zubac, Čitluk, u mirovini
75. fra Zoran Senjak, Mostar, kapelan
76. fra Ferdo Majić, kapelan u Posušju
77. fra Stjepan Brzović, novak
78. fra Jozo Vasilj, kapelan, Čapljina
79. fra Branko Galić, novak – Humac
80. fra Božo Pavković, novak – Humac
81. fra Stanko Banožić, kapelan u Gorici
82. fra Zdenko Karačić, kapelan u Posušju
83. fra Ljubo Leko, III. tečaj bogoslovije, Sarajevo
84. dr. fra Gojko Musa, Široki Brijeg
85. fra Šimun Ćorić, II. tečaj, Sarajevo
86. fra Stjepan Pandžić, I. tečaj, Sarajevo
87. fra Mate Šaravanja, I. tečaj, Sarajevo
88. fra Jozo Širić, brat laik, Mostar
89. fra Ivan Vranjković, I. tečaj bog. u Sarajevu
90. fra Ivan Šaravanja, novak Humac
91. fra Jure Brkić, bogoslov završenog II. tečaja – Humac
92. o. fra Mutimir Ćorić, pčelar
93. fra Zdenko Džidić – Bučo, novak, Humac
94. fra Drago Škrobo, kapelan – Humac
95. fra Tihomir Nuić, I. tečaj, Sarajevo
96. fra Hadrijan Sivrić, ekonom Provincije
97. fra Jozo Zovko, kapelan na Čerinu
98. fra Oton Bilić, tajnik Provincije
99. fra Tomislav Pervan, pomoćnik meštra novaka
100. fra Tomo Zubac, umirovljenik
101. fra Mladen Herceg, prefekt u sjemeništu u Splitu
102. fra Blaž Raspudić, novica s Humca
103. fra Dobroslov Stojić, župnik u Čitluku
104. fra Bonifacije Barbarić, župnik u Ružićima
105. fra Viktor Nuić, urednik »Mira i dobra«
106. fra Jozo Pejić, gvardijan na Širokom Brijegu

Franjevački samostan, Kronika kuće i crkve 1958. – 1991., Široki Brijeg ✍

Iz sadržaja

IZ LJETOPISA	4
GLAS O MUČENIŠTVU	32
ODJEK U PUKU	36
NATJEČAJ	37
RAZGOVOR	42
NJIHOVIM PUTOVIMA	49
PODLISTAK	52

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva »Sluge Božje fra Andrija Topić i 49 braće«, XIX., 2 (36), Široki Brijeg, srpanj – prosinac, 2026.
Broj zaključen 30. lipnja 2026.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

LEKTURA i korektura:
Zdenka Leženić

ADRESA:
Kardinala Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

VEZA:
tel.: +387 39 700-325, faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

GRAFIČKI prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

GLASILO IZLAZI POLUGODIŠNJE:
siječanj i srpanj
Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

CIJENA POJEDINOG PRIMJERKA:
4 KM; 2 EUR

GODIŠNJA PRETPLATA (S POŠTARINOM):
BiH 10 KM; HR i EU 11 EUR; CH 11 CHF;
SAD 16 USD; Canada 17 CAD

**SLANJE PRETPLATE, DOBROVOLJNIH PRILOGA...
(HERCEGOVAČKA FRANJEVAČKA PROVINCIJA –
VICEPOSTULATURA, S NAZNAKOM ZA ŠTO):**

- a) preko banke (BiH: UniCredit Bank, Mostar; br. računa: 3381602276649744; devizni račun: IBAN: BA393381604876650839; SWIFT: UNCRBA22; HR i EU: PBZ; IBAN: HR7123400091570013597; SWIFT: PBZGHR2X)
- b) poštanskom uputnicom (BiH: Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg; HR: Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb)
- c) Western Union

ISSN: 1840-3808

Urednikova riječ

FRA MILJENKO STOJIC

Dragi čitatelji!

Kauza »Sluge Božje fra Andrija Topić i 49 braće« ustrajno ide dalje. Nakon što je službeno zaključeno da je Vicepostulatura završila prvo ili istražno razdoblje kauze, upućena je biskupu mons. Petru Paliću *Molba za pokretanje kauze* na biskupijskoj razini. Primivši ju, njegova je zadaća bila zamoliti ostale članove Biskupske konferencije čiji je član da izreknu svoje mišljenje o pokretanju kauze. Sljedeći mu je korak bio obavijestiti Svetu Stolicu da namjerava započeti kauzu tražeći od nadležnoga dikasterija dopuštenje ili *Nihil obstat*. Nakon toga dolazi formalno prihvaćanje *Molbe za pokretanje kauze*.

Budući da mnoge zanima »dokle se stiglo«, iznosimo ukratko taj tijek. Naša je zadaća moliti se za uspješan hod kauze te pripravljeni sve što bi joj moglo zatrebati u budućnosti.

Svakako u to spadaju i nove prostorije Vicepostulature o čemu kratko izvešćujemo u poglavlju »Iz ljetopisa«. Do sada su dvije osobe radile u skroz skučenim uvjetima, ali to nije bio razlog žalbe ili opravdanja za bilo što. Nezaštićena je čast raditi u kauzi za uzdignuća na oltar hercegovačkih franjevaca, ubijenih rukom bezbožnih komunista. Vanjske okolnosti stoga mogu samo olakšati rad, ali ne ga i zaustaviti.

Zajedno sa svime ovim sljedeći bi broj ovoga našega glasila *Stopama pobijenih* trebao nositi novo ime. Koje, vidjet ćemo u siječnju jer još malo o tome razmišljamo. Kroz istražno je razdoblje naglasak bio na istraživanju povijesnih okolnosti u kojima su ubijeni hercegovački franjevci te kako su primili trenutak svoga ubojstva. Sada ćemo naglasak staviti na njihov duhovni lik. Ali o svemu tomu više u sljedećem broju.

Hvala svima onima koji na bilo koji način podupiru rad Vicepostulature. Ostanimo i dalje zajedno koračajući prema uzdignuću na oltar, što će Crkva učiniti, i ovih mučenika iz našega hrvatskog naroda.

Mir vam i dobro!

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slični imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

»Prema odredbama vrhovnog svećenika Urbana VIII., zabranjeno je da sluga Božji, bez prethodnog dopuštenja Svete Stolice, bude predmetom javnoga crkvenog štovanja. Te odredbe nipošto ne priječe privatnu pobožnost sluzi Božjem, niti spontano širenje njegova glasa svetosti ili mučeništva i znakova. (čl. 117, § 1. i 2.)

Ako nije pronađeno nepropisno štovanje, biskup ili njegov ovlaštenik pristupa sastavljanju izjave o neiskazivanju štovanja, tj. izjave kojom se potvrđuje da se odluke Urbana VIII. poštuju. (čl. 119, § 1.)«

Iz Upute Majka Svetaca